

KÖZTTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HÍVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos st. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják. Nem tagoknak előfizetési díj: Egyszer éven 10 ft, félévére 5 ft, negyedévre 2 ft 50 kr.	Megjelenik minden szerda és szombat.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek). Üllői-út 25. szám. Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.
---	--------------------------------------	---

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

IV. Országos gazdakongresszus.

A IV. országos gazdakongresszus tagjái való jelentkezés határideje folyó augusztus hó 20-ára volt megállapítva, minthogy a rendező-bizottságnak a kedvezményes vasúti menetjegyekre jogosító igazolványok kioszkolása, főként pedig a tagok részére esetleg szükségelt lakások fenntartása végett, a tagok száma felől eleve tudomással kellett bírnia. A bizottság a jelentkezőket ezután is felveszi a kongresszus tagjái, azonban az érintett kedvezményeket kioszkolását csak a lehetőség szerint, augusztus hó végén tud pedig egyáltalán nem biztosítani.

A tagul való jelentkezés a gazdasági egyesületek és megyei mezőgazdasági bizottságok által kiküldött hivatalos tagok részéről 2 ft 50 kr., a rendező tag részéről pedig 5 ft tagdíj befizetése mellett történik a „Gazdasági egyesületek ezredés kiállítási irodájánál.” (Budapest, IX. Üllői-ut Köztelek) hol a részletes tervezet is megkapható. *A végrehajtó-bizottság.*

Burgonyakiemelő-géppróba.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a földmívelésügyi minisztérium támogatásával f. évi szeptember hó 25. és 26. napján burgonyakiemelő-géppróbat rendez, mely a f. évi április hó 20-án megtartott burgonyakiemelő-géppróbának folytatását képezi. A próba Budapest közelében, Rákos-Keresztúron gróf Viskyó Sándor uradalma területén tartatik meg. Részt vehetnek úgy bel- mint külföldi gépgyárak. A legjobbnak talált két kiemelő gép állami aranyéremmel, az ezek

után legjobbnak talált gépek állami ezüst- és bronzérmekkel és oklevelekkel fűntettek ki.

A gépek behozatala vámmentes. Bejelentéseket az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatala augusztus hó 31-ig fogad el; a gépeknek legkésőbb szeptember hó 20-ára a próba színhelyén kell lenniük. A géppróba tervezetét az OMGE. bárkinek rendelkezésére bocsátja.

Igazgató.

A gazdasági egyesületek szövetsége.

A vidéki gazdasági egyesületeket élénken foglalkoztatja a IV-ik országos gazdakongresszus, különösen pedig a gazdasági egyesületek szövetsége újjászervezésének a kérdése. Eddig 30 egyesület nyilatkozott már meg; tehát még a gazdasági egyesületeknek egy jelentékeny része nem foglalkozott a kérdéssel.

Célunk mostanáig az volt, hogy csakis akkor méltajuk a gazdasági egyesületek részéről beérkezett nyilatkozatokat, ha ezen nyilatkozatok tulnyomó része már beérkezett. Az „Erdélyi Gazda” legutóbbi számában Tokaji László névalírással megjelent közlemény azonban, — mely a gazdasági egyesületek szövetségének az újjászervezésével röviden foglalkozik, — arra kszetel, hogy ezen közleményben megnyilatkozó felfogással szemben mielőbb állást foglaljunk. Ez állásfoglalást sürgetés teszi azon körülmény, hogy az erdélyi gazdasági egyesület e hó 27-én fogja tárgyalni a IV-ik országos gazdakongresszus végrehajtó-bizottságának átiratát és nem szeretnők, ha az egyesület az „Erdélyi Gazda”-ban napvilágot látott közlemény behatása alatt foglalna e kérdésben állást.

Megszoktuk ugyan már azt, hogy az érdekképviselet kérdésébe az erdélyi gazdasági egyesületnek mindig különálló nézetei vannak, a mit eddig különös helyzetéből magunknak megmagyarázni tudtunk; mert a mult szervezkedések mindig oly módon cseleződtak, hogy abban az erdélyi gazdasági egyesületnek szerep nem jutott, vagy legalább nem oly szerep, a melyre az egyesület magában hivatást érzett. A gazdasági egyesületek szövetségének jelen újjászervezésénél azonban egészen más a helyzet. Az erdélyi gazdasági egyesület teljesen egyenrangú az új szervezkedésnél bármely más megyei gazdasági egyesülettel. A szövetség egyik tagja éppoly autonóm, mint a másik; az egyiknek éppoly széles a hatásköre, és befolyása a szövetség működésének az irányításánál, mint a másiknak. Hozzájárul még ehhez, hogy a gazdasági egyesületek szövetségének jelen újjászervezése nem incidenciatéler merült fel; hanem kereszttulment az már a III. országos gazdakongresszus, a IV. országos gazdakongresszus végrehajtó-bizottságának és az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” igazgató-választmányának retortáján, utóbb pedig a vidéki gazdasági egyesületek tulnyomó része, a IV. országos gazdakongresszus végrehajtó-bizottsága által kidolgozott alapszabály-tervezethez elvileg szintén hozzájárult.

Az erdélyi gazdasági egyesületnek bizonyonyal módjában lett volna e kérdésben akár a III. országos gazdakongresszuson, akár pedig azt követőleg állást foglalnia, a mi meg nem történtvén, remélhető, hogy az erdélyi gazdasági egyesületnek nem is volt célja, vagy csak legujjabban a tervezettel szemben állást

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, Alkotmány-utca 31., Váci-körut sarok.

A szövetkezet célja:

1. Olcsó közvetítés, gazdasági felszerelés és fogyasztási cikkek beszerzése.
2. Mezei gazdasági termények legelőnyösebb értékesítése.
3. Hiteinyújtás tagok részére.

Bizomány-osztály:

1. Hadsereg-állítás.
2. Gabona-eladás.
3. Erdőkarmányok vétele.

Tűz- és jégkár elleni biztosítások közzötítése.

Hízott marha és sertés
 ↔ bizományi értékesítése.

Alapszabályt, üzleti értesítőt kívánatra bérmentve küldünk.

Mai számunk 20 oldal.

185

foglalnai. Nem tudjuk, hogy az erdélyi gazdasági egyesület miként vélekedik és mikép fog dönteni e kérdésben, de miután a közlemény az egyesület hivatalos lapjában jelent meg, kötelességünk azzal érdemileg foglalkozni.

A közlemény az alábbi pontokban vonja össze a szövetség újjászervezésére vonatkozó nézeteit:

Mondja ki a IV-ik országos gazdaságkongresszus, hogy:

1. a magyar gazdasági egyesület országos szövetségét Budapesten székelő, teljesen önálló, központi szervezettel és alapszabályokkal kívánja megalkotni;

2. a szövetsége belépés — az egyes testületek alapszabályainak módosítása nélkül, — bizonyos megállapítandó (mondjuk 6 vagy 12) évi kötelezések mellett egyszerűen közgyűlési határozattal történjék;

3. ugyanezen közgyűlési határozattal és kötelezettséggel ajánljon fel minden belépő egylet egy lehetőséghez mért évi összeget a szövetség költségeinek fedezésére;

4. ezen anyagi hozzájárulás aránya szolgál egyszerűségi a jogok gyakorlásának mértékéül is”.

A mint a határozati javaslatból látjuk, az „Erdélyi Gazda” egy igen nagy tévedésben van. A IV. országos gazdaságkongresszus nem elvi jelentőségű határozatokhoz hozni hivatott a szövetség kérdésében; mert ezen elvi határozatok már a III. országos gazdaságkongresszus által lefektették azon hozzáadással, hogy a gazdasági egyesületek az alapon szervezkedjenek egy új szövetséggé, az évezredes forduló alkalmából.

A IV. orsz. gazdaságkongresszuson tehát nem a szervezkedés alapeleiről, de a kivált részleteinek megbeszéléséről, az alapszabályok megállapításáról lehet csak szó. Az elmúlt 30 év alatt a nyugyülések és a kongresszusok amugy sem tettek egyebet, mint a szervezkedés es elvei felett tárgyaltak és a vége minden ilyen diskusszióknak egy nagy fiasók lett.

Az „Erdélyi Gazda” ezen javaslata megint csak az elvek felett folytatott üres háborúságot idéznél fel, ami nemhogy eredményre vezetne, — — — de a jelenleg a bigottságra medrére terelt s a megoldás előtt álló kérdést újra egy évtizedre is visszavetné. Furcsán is venné ki magát, ha midőn egy kongresszus a szövetség alapszabályainak tárgyalása céljából gyűl össze, először az alapelvekre nézne kellene tisztába jönnie. Az alapelveket már megállapította a III. országos gazdaságkongresszus; az alapszabályt tervezett pedig a IV. országos gazdaságkongresszus végrehajtó-bizottsága kidolgozta, és most a központban összeülő kongresszusnak a feladata; különösen pedig azon gazdasági egyesületek kiküldöttjeinek, a kik a tervezethez hozzájárulnak, hogy az általuk felállítandó szövetségnek az alapszabályait megállapítsák.

Azzal tisztában volt egy a III. országos gazdaságkongresszus, mint a IV. országos gazdaságkongresszust előkészítő végrehajtó-bizottság, hogy a jelen tervezethez különösen eleinte nem minden gazdasági egyesület fog hozzájárulni, mert ezt magával hozza egyrészt a jelenlegi zilált politikai helyzet; másrészt a patriotizmus, amely mindenben veszedelmet lát, ami nem fölé indult ki. Épp ezért minden gazdasági

egyesületnek feltétlenül szabadságában áll, hogy a léteendő szövetséghez csatlakozzék, avagy ne csatlakozzék.

A melyik azonban a III. országos gazdaságkongresszus által lefektetett alapelvekhez hozzájárul, annak jogában áll a részletekhez is hozzáállni, ha pedig az alapelveket nem osztja, akkor a IV. országos gazdaságkongresszushoz sem járulhat hozzá; mert hisz annak fő és egyedüli célja, hogy a III. országos gazdaságkongresszus határozatai alapján a gazdasági egyesületek szövetségét újjáalkítsa.

Miután pedig az „Erdélyi Gazda” által publikált határozati javaslat a III. országos gazdaságkongresszus által elfogadott alapelvekkel aljában ellenkezik, önként érthető, hogy ezen határozati javaslat a IV-ik országos gazdaságkongresszuson nem is tárgyalható, azaz, a melyik egyesület így határozati javaslatot tesz a magáé, az a IV. országos gazdaságkongresszushoz sem járulhat hozzá. Miután azonban a IV-ik országos gazdaságkongresszus végrehajtó-bizottságát liberális elvek vezérik, valószínű; sőt az eddigi tapasztalatok után bizonyos, hogy a mennyiben az erdélyi gazdasági egyesület magává tenné az „Erdélyi Gazda” javaslatait, ugy azoknak készségét adna helyét. Feltéve már most azon nem lehetetlen két eshetőséget, hogy az erdélyi gazdasági egyesület az „Erdélyi Gazda” javaslataihoz hozzájárul és hogy a IV-ik országos gazdaságkongresszus végrehajtó-bizottsága a kongresszuson diskusszió tárgyává teszi ezen javaslatokat, szükséges, hogy előzőleg a javaslat lényegét megvilágítsuk s az illetékes körökben ezen javaslat tarthatatlanságára eleve figyelmeztessük.

TÁRCZA.

A kárpótlás kérdése „véletlen baleset”-nél.

I.

Egy nagyon szomorú történet elmondásához fogok. Tudom, hogy nincs igazam, ezt csak azért, mert az amugy is keserű életet még jobban élménygöszteni — nem keresztényi foglalatosság. De már elmondom!

Ez a kánikulai hőmérők, a korán reggel derengő nyári napugszár, kieseljár történetem.

A csépléshez indultam a Pál-tanyára. Az erdőszélen lovagolva, a tőből tisztán kivethetem a cséplőgépet egyhangú bugászt, melyet itt-ott szakított meg az étezőnek figyelmenelensége akkor, ha egész kevére rozsol merőlegesen csuszátott a dobba. Ilyenkor, mintha a gép huragjának akart kifejezést adni, szaggatott bémóbbel tartkította az augusztusi reggelben inprovizált madárközzeret.

— Jösi, az etető man’ meg néhány napos asszonykájára gondol, vélekedtem magamban, s fellettem, hogy alaposan megmosom fejét, ha kiérek, amiért az „etetés”-nél másnál jár az esze. A cséplés színhelyét az erős faszor tartka el előlem, de tisztán véltom hallani, közelebb érve, a gépész vihámogását, a fáradt gép sipolását, az asztalgosok s az elevátor mellett alkalmazott cséplő munkások hangjának zsongását.

Egyeszerre velőtrázó sikoltást hallottam, mely erőmben a vért fagyasztotta meg. Egy fájdalmas jankáltás volt az, mely hang szálait merszette az égnek. A gép zarkatolása rá néhány pillanatra elnémült s bár alig lehettem az erdősarok mögött a munka színhelyétől néhány száz ölynre — egy mukánált sem hallottam — siri csend állott be.

Vajmi sugta bensőmben, hogy szerencsétlenül történt s eszevesztett vágatással siettem a cséplés színhelyére.

Mire odaértem, néhány pillanat után volt mit látnom.

A cséplőgép állt s a kéinges gatyás munkások hangyaboly módjára tömörültek a gép körül. Pistá a pandur, kezét tördelve lökött-futott a gép fedelzetén a kévanyúrdik meg egy alakatlan, véres hústömegt igyekszik a dob hengere körül kirángatni — Jözsinnak, az úrdönült férjnek, hullának minősített testét vonszolták elő. Egy pillanat alatt fenttermettem a cséplőgép platóján, hogy a szerencsétlennek, ha lehet, gyors segítségére léhessek.

Minden kész volt!

Nagyon valószínű, hogy borjuszjág két ingének balkarja került valahogy a dobba — lehetetlen volt leparancsolni róla a teker veszedelmet érlelő ruhadarabot — aztán bezerkült keze, karja, testének egész baloldala.

A balláb egész térdén felül pccal módjára volt összeroncsolva. A fedélzetre kiterített ember alig lélegző, vérbe dozt teteméde tekinteti istenkísértés volt. A rákövetkező perzen ráborult sikongva a szerencsétlenre a munkában résztvevő fiatal felesége, őszbe

osavartólódes apja, ki a pusztuló életben fiát egyedüli fantáziáját könyvezte!

A hadlokó negyedórán kilindós után meghalt. A mezőgazdasági ipar áldozatának száma egyvel szaporodott! . . . Szaporodott az idén is — jövőre is s ha valaki a regisztrálás e fajtájára adná magát, még a nagyon távolos jövőben is találni fog feljegyzésre méltó eseteket. Oh a „Hivatalának díjazása” cím alatt a napilapok híreik között állandó rovatot tarthatnának.

A gazdasági kapcsolatos munkánk emberélet-áldozatok követelnek.

Itt a ledülő fatörzs temeti maga alá a szegényt, eszalás apát, amott a homokot szállító fuvarost temeti maga alá a leszakadó partoldal, majd az épülő háznál ledülő állványt, illi meg a család fontárgját.

Végre a „véletlen baleset”-nek so szerez száma, melyekért a munkaadó, ősi maga a kártevő, annál inkább nem éri magát kötelező semmiféle kárpótlásra — mert hát édes istenem — törvényenk nem is kényeszerik rá, már pedig csak a kényeszerő ipó oktalán, hogy ott is vakarózzék, — hol nem viszkó.

Fogadni mernék nek, hogy a sikló nekidavalása folytán testileg kollóssá tett hivatalnok kemény diót ropogtat, midőn testi kétségéért bankokban kifejezett kárpótlást akar elérni. Meg Rovara Frigyes ur is hiába szörtőlőkődik a vasuta igazgatósága ellen, hogy a lokomotív szkrájja által felgyújtott s így elpusztult, lábon álló természetek kompenzáziót nyerjen.

Ó maga írta le valahog, hogy a vasutársaság igazgatósága felajánlotta neki egy

Mit akar tulajdonképpen e határozati javaslat? Semmi egyebet, mint a mi már 18 éve a „Szövetséges gazdasági egyesületek” képeben fennáll.

Az „Erdélyi Gazda” által udonság gyánant felállított elvek alapján szervezte a székesfehérvári gazdakongresszus a szövetségre lépett gazdasági egyesületeket. A javaslataban csupán egy az új, hogy a gazdasági egyesületek anyagiilag is hozzájáruljanak a szövetség költségéhez. Miatán pedig a szövetséges gazdasági egyesületek jelen szervezete senkit ki nem elégít s a gazdákzövélemény minden alkalommal ezen szervezet módosítására, újjászervezésére törekedett, nyilvánvaló, hogy az „Erdélyi Gazda” jelzett proposícióit nem időszerűnek s rég meghaladtotak.

A jelenlegi szövetségnek épp az volt a főhíbjája, hogy nem volt egy vezérközpontja, a mely a gazdasági egyesületeket együttesen képviselné és a mely az évenként megújuló nagygyűlések között a kontinuitást a hozott határozatok végrehajtása, az előterjesztendő tervezet előkészítése által fenntartotta volna s általában minden oly kérdésnél résen lett volna, a mely a gazdákzövéseget közelről érdekl.

Hogy pedig ezen vezér-szerepre egyedül az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” hivatott, azt maga a gazdátársadalom és a gazdasági egyesületek tulyom része bálajta s ez irányban nyilatkozott egy a III. országos gazdakongresszus is.

Az O. M. G. E.-tel parallel egy szövetségi központot létesíteni akarni illu-

nevetéségen kicsiny összegű kőzpótlást — *kegyeleményi* gyanánt! O azt nem fogadta el, hanem peres uton igyekezett jussát érvényre juttatni. — Ott a véletlen balesetből származó káréért igénykeresetét krajczármányi kárpótlás nélkül utasították vissza! Sőt mi több; 150 forintnyi perköltségben marasztalták el. Így szólnak a §-ok!

Akárki mit beszél — ez így nem jól van!

A munkaközben létrejött „balesetek”-ért kárpótlás dukál.

A kárök következményeket reparálni kell! De hát hogyan határozza meg valaki teljes lételeménytel a gazda fölöslegességét? Itt a bökkenő! Hogyan állapíthatassák meg csalhatatlanul, mily összeg erejéig szorítások a kártevő, vagy munkaadó kárpótlásra? Ezek azok a kérdések, melyek fölött kontinensünk mezőgazdasági s ipari kérdéseken oly sok lelet-havat hordtak össze — végezetem nélkül.

A „véletlen balesetek”-ért járó kárpótlásokról törvénykönyveink §-ai még nem intézkednek, de szolgáljon elégtételünkre az, hogy a világ „művelt” nemzete, a francia sines felültünk előnyben e tekintetben, mert ha emlékeztünk nem csal. 1882-ben *Floquet* indítványozott ugyan egy törvényjavaslattal a munkaközben „véletlen baleset” következtében teljes életre koldussá lett munkás jövőnek biztosítása céljából, de idejénak testé alkotásában a mint télen bekövetkezt halála gátolta meg.

A dió, melyet felakart törni, pogányul kemény lehetett tehát, ha 14 évű zúzás után sem tudta felétni.

zorius dolog, mert az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” egy magában is meg tud állani, de a szövetségi központ az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” nélkül nem, vagy ha meg is áll, de olymüködést fejt ki, mint a szövetséges gazd, egyesület végrehajtó-bizottsága jelenleg.

Ép ezért reméljük, hogy az erdélyi gazdasági egyesület igazgató-választánya nem fogja a javaslatokat elfogadni, nem pedig először azért, mert oly szervezetet javasolnak, mely már lényeg fennáll; de főként nem azért, mert ezen állásfoglalása a III-ik országos gazdakongresszus határozataival ellentélenk, s könnyen veszélyeztethető azt a kedvező összhango, a mely ma a gazdasági érdekeket képviselő tényezők között örvendetelen fennáll.

A diskussiókból és a kísérletekből azt hisszük már elég volt; előtűnik fekszik egy tervezet, amelyet a gazdasági egyesületeknek nagyobb része magávé tesz, ahhoz elvileg hozzájárul, tehát ez alapon az újjászervekedés felvehető s tovább fejleszhető. Ezt megakadályozni nem, de elősegíteni kell minden egyes gazd, egyesületnek még akkor is, ha a szervekedés mikéntjével nem értené meg. Mert a fő az, hogy valami módon az együttes működés lehetővé váljék és a gazdasági egyesületek között az összhango helyreállíthatassék.

Mi hisszük, hogy a jelen szervekedéssel ez elértik. De azoknak is, akiknek más a nézetük s kétséggel viseltek a szervekedés módzatait iránt, a már léteült szövetség keretén belül mindig módjukban van nézeteiket érvényre juttatni, mert hisz ez a szerve-

De tárgyaljuk csak kissé ezt a „véletlen baleset” kérdést — merem állítani, hogy nem is oly unalmas az, mint aminőnek első látszatra felűnik.

Széles ezen a világon az a regula járja, hogy ha valaki másnak kárt okoz, legyen az kőszkarba vagy véletlenségből — sőt ha gondatlanságból is — hibáját jövétinni tartozik.

Már most kinek tartozik hatáskörébe meghatározni azt, hogy a szerencsétlenség — mely emberéletét okozott követelt vagy testi épségét onokított — a gazda vagy a munkás hibáján folytan keletkezett-e? A professzionális törvényűvöl a munkás okolja. A Méltányosság, Justicieának ez a félreismert testvére, meg mindent a gazdára tukmál.

Tessék most a két ellentétes vélemény között elingazdani!

En hajlandó vagyok azt hinni, sőt elismerem, hogy a *Carpus juris*, az „igazság tárháza, egy századok óta alkotott remek mű, melyhez nem szabad zentségőrtő kezekkel hozzányulni, de Achilles-sarka, hogy nem látható előre a mezőgazdasági életben létre jövő óriási átalakulásokat s azoknak következményeit —

A század utolsó felében egy új világ — a munka világa keletkezett, melynek beláthatatlan jelentőségét a halhatatlan gondolkodó, *Saint-Simon* igyekezett megfogolni. Az új világnak speciális jogai keletkeztek, melyek a munkás s munkaadó közötti viszonyt vannak hivatva érczalapra fektetni.

Híab! Uj mentére, uj paszomány! a

kedés nem két senbit, a szövetségi alapszabályai éppugy módosíthatók, bővíthetők, vagy szűkíthetők, mint bármely más gazdasági egyesület alapszabályai s a tagul jelentkező gazdasági egyesületeknek csak egy módjában áll a kilépés esetében, ha a szövetség működésével melegegdeve nincsenek, mint a jelenben bármely más gazdasági egyesület tagjának. Egy szóval az újjászervekedés teljesen liberális alapon tervezetük, s abban éppoly kevésse lesz preponderans az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”, mint bármely más gazdasági egyesület.

Helytelen tehát az „Erdélyi Gazda” cikkének az a burkoló céltázasága, a miön a liberalizmusra hivatkozva az új szervekedést úgy igyekszik felűntetni saját javaslata javára, mintha az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a szövetségen saját preponderanciáját óhajtaná érvényre juttatni és biztosítani. Ez egy oly állítás, a mely ellenkezik a tényekkel s legfeljebb arra jó, hogy a gazd, egyesületek között fennálló bizalmat meggingassa. Reméljük azonban, hogy a közlemények így messzenem hatása nem lesz s érdeméhez képest napi jelentőségűvé redukálódik.

A gazdaközönség már melegegdeve a szervekedés mikéntje felett való meddő vitákat s végre más irányu tevékenységet is vár a gazdasági egyesületektől. Az újjászervekedő szövetség nemcsak erkölcsi sikereket óhajt ezental felmutatni, de a mire a jelen válságos viszonyok között leginkább szükség van, közvetlen segélyre siet a gazdának. Hogy miként is mely eszközök által, ezt volt már alkalmunk többször kifejtetni, de szükségét látjuk, hogy arra ujból is majd rád térjünk.

Azt hisszük, hogy a léteendő szövetség ezen kifűzött feladatának teljesítésénél kiváló szerepre hivatott az erdélyi gazdasági egyesület s épp azért hisszük, hogy a léteendő szövetségben megtaláljandó a helyet, a mely helyben multjához és a jelen válságos helyzethez szabott működést fog kifejteni. R. Gy.

A meghiúsult tejkartell.

Olvasóink bizonyára még élénken emlékezni fognak azon ezikkünkre, a melyben tizenkét fővárosi tejkereskedő által a mult hó elején létesített kartellről lerantottuk a leplet s felhívtuk termelőinket, hogy a kartell közös akaratát tegyék lehetlené, red mutaván egyuttal az eszközökre is, a melyekkel a kartellző jó urak számszámít alapon kereszethetnek.

Hogy felszólalásunknak meg volt a kello foganatja, az mai postával vett körlevél tartalma eléggé bizonyítja; ime a levél:

„T. ez. A „Köztelek” egy ezikke, melyet az összes napilapok átvettek, egy közűnk létrejött u. n. „Cartell” szerződést hoz, és azt egy tíműtől föl, mint a mely egy a gazdaközönségre, mint a fogyasztókra káros hatással lenne, sőt a közöredő vesélyeztetné.

Mi egy tejszövetkezet részéről polemizálni ezen ezikk miatt hírlapi anyagban nem bocsátunk és csak annak kijelentésére szorítkozunk, hogy a közűtűnk

létrejött megállapodások — ha azok a valóságban megfelelőleg magyarázatnak — nemcsak hogy káros hatással nem bírnak a közérdekre, de sőt hivatali lettek volna a tejkereskedelem egészséges fejlődését előmozdítván.

Mintthon azonban a téves értelmezés folytán az ellenkező értelem magyaráztattik ki, mi a béke kedvéért és hogy ne adjunk alkalmat bizonyos velünk régi üzleti összeköttetésben álló és általában nagyrabecsült körökét folytonos igazgatásoknak kitenni, a közzétett létrejött megállapodásokat mai napon megszüntetjük.

Budapestben, 1896. augusztus hó 14-én.
Fehér és Klein, Krausz József, Kohn József, Fischer József, ill. Klein Gyula, Kohn Jakab és fia, Goldmann József, Tusók Marcell és társa, Klein Péter, Kohn Lajos tejkereskedők. Goldhammer József és Goldhammer Armin üzlet megszűntek.

A tejkartell tehát megszűnt, s mily meglehető dolog, hogy a „béke kedvéért” szünt meg. Teljesen igaz, hogy a béke erősség van, de kérjük, vajon melyik felénk? s arra a gyantuk, hogy ennek a megszüntetésnek lényegességét kuleszt nem azon jóindulatúknak kell keresnünk, a melylyel a kartell létesített tejkereskedők, a termelőket iránt viselkednek, hanem talán abban, hogy az egésznek hűzük volna a rövidöböt, a minél pedig egy békes visszavonulást meg mindig lukratívabb üzlet.

Könnyű belátni, hogy ez esetben nem is volt oly nagyon ehez ellensúlyozni, illetve leheletlenül tenni a kartellezók törekvéseit. Azon fordult meg a dolog, hogy a termelőnek meg legyen adva a mód arra, hogy ezen tejkereskedőkkel megskatálhassanak minden összeköttetést s teljesen megvonhassák tőlük a tejszállítást. Erre két mód kínálkozott. Az egyik az volt, hogy a nyomatott tejszarnok szövetkezetek hajlamosnak nyilvánozott mindazon termelőknél a tényt átvenni — ugyanazon ár és feltételek mellett, mint azt mostanában értekesítették — a kik a kartellezókkal eddigi összeköttetéseiket megszakítani akarták; ily módon a termelőket tehát könnyű szerrel megszabadulhattak a tejkereskedők nyomásától, mert terményeik értékelése minden nehézség és fennakadás nélkül biztosítható volt.

A központi tejszarnok-szövetkezet ezen ajánlata már magában véte is fájhatott a kartellben álló tejkereskedőknek, mert ez nemcsak a termelőknél adott alkalmat terményük tisztességese áron való értékesítésére, de arra is, hogy magukat a kartell nyomása alól emancipálják, és több azon szándékukat is nagy mértékben ellensúlyozza, hogy a termelőknél kivül a fogyasztókat is megnyúzzák. Valószínű, hogy már ezen ajánlat nyilvánosságára jutása alkalmával gondolkodóba eshetek a kartell fenn vagy fenn nem tartása felől. Elhatározásunk azonban döntő helyfoglalást lehetett a termelők ellenakozója, melyek egy gazdaságunk felhívására azok terveztek, akik a tejszarnok-szövetkezet ajánlatát nem óhajtották igénybe venni. Az volt terbe véte, hogy ezen szövetkezetek maguk létesítsenek egy új szövetkezetet, vagy pedig a kartell sprongolásait terményüket esetleg minden haszon feloldozásával — de mindenesetre előcsóban mint amazok — egy vállalkozó által értékesítsék.

Ez utóbbi ter megvalósítása egy, esetleg több szövetkezet létesítése révén elkerülhető lett volna, de más megoldás hiányában több igen tekintélyes quantum tejjel rendelkező termelő egész határozottan késznek nyilvánozott az említett ter realizálására is. A termelőket mintegy két hét előtti tartotti értekezletükön még végleges határozatot nem hoztak, mert ez a f. hó 23-ára egyezbehírt nagyobb szabású értekezlet volt

hivatal megtenni, a mely most természetesen a kartell önkéntes felbontása révén elmarad.

Örvendésnek tartjuk, hogy a tejkereskedők csupa békeséges szándékkal felbontották a kartellezók s hogy termelőinket nem kényeztetik, az országot erősítik, a megállapított. Amde nem tartjuk elégségének, hogy termelőink az így felett egyszerűen napirendre térjenek, hanem kívánjuk, hogy vonják is le belőle a tanulságot.

Ezeknek egyike az, hogy ezen kereskedőkkel csak az esetben lépjenek üzleti összeköttetésbe, illetve csak akkor tartanak föl a velük jóban is az összeköttetésben, ha ők terményük átvételét kellő áron és ideig, szerződésileg biztosítják, nehogy a legközelebbi jóvában a mostanihoz hasonló meglepetéseknek legyenek kitéve. Ha ez nem lehetséges, akkor létesítsenek egy vagy több újabb szövetkezetet, de ne engedjék át magukat a kereskedők kényének s kaptaságának.

A másik tanulság pedig az, hogy a termelőket a kereskedők kartelleji ellen csak némi összetartással is, védekezhetnek, amint azt ez alkalmal is tapasztalhatták s meggyőződésünk, hogy egyebé a gazda kizsákmányolásra alakult kartellekkel is sikeren megküzdhetnének, ha meg volna gazdáinkban a kellő összetartás, amint aztalán nagy szükség van, mert a kormány részéről ezek ellen ugys semminemű védelem sem számíthatnak.

Magára a tejkereskedők által beküldött körlevél tartalmára van még néhány megjegyzésünk. Ezen urak a kartell felbontását oly színmás argumentumokkal dokumenzák, hogy azon bizonyosat nyujtuk, hogy ők nyílván tulságosan, vagy a közönséget s bennünket tartanak túl naivnaknak.

Mert bizony mi azt még sohasem halottuk, hogy a kereskedők a termelőket ellen azon célból köténnek kartelleket, hogy a kereskedelem egészséges fejlődését előmozdítsák, a kik a kartellekkel a földművelők, hogy általuk vagy a termelést korlátozzák, vagy az árak alakítását itgyék tetszésükül függővé, a mi pedig nem jelenti a szabad verseny s egészséges fejlődést, a melynek az alapja a kereslet és kínálat természetes kifejlődése. Ebbe avatkozik bele mesterségesen a kartell s ily nemmit egészséges fejlődés nem a termelőket és fogyasztóknak, hanem kizárólag a kartellezók zsebeinek válik javára.

A mi pedig a „folytonos igazgatások” illoti, — a mit nyilván a „Közlelek”-nek ez ügyben folytatott agitálására vonatkoztattak — legyönek meggyőződése azon kereskedőink, a kik a kartellek létesítését a földművelők, hogy megkörszósíté elcsúszák, hogy mint eddig, ugy ezután is kötelezősünnék fogjuk tartani törekvéseiket minden rendelkezésükre álló eszközökkel meghüsitani, a mi remélhetőleg nem most sikerül utólagra.

Különbön pedig — ha ugy teszünk — béke velünk. J. P.

NÖVENYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Tapasztalatok a növénytermelés köréből.

A szikes talajok javítása, mindinkább több a több visszhangra talál a gazdák körében dacára annak, hogy az eddigelő elotti eredmények igen eltérők; a gazdák egy része igen jó eredményeket ért el a szikes talajok gipszesítésével, másik része ellenben semmiféle pozitív eredményhez jutni nem tudott. Ennek oka nemcsak az időjárásban s a gipsz helytelen alkalmazásában (menyiségét s a kizsárolás módját tekintve) keresendő, hanem abban is, hogy vakszéken egy évi gipszesítés

után feltűnő eredményeket ne várjunk. Nézetem szerint ne is a vakszéken javítása képezzé — ez idő szerint — célunkat, hanem a termőszékeket — szikfos talajokat — igyekessünk bizosnó termővé tenni gipsz alkalmazásával. Ez hogy az legelőse, erre a gyakorlatban a ír több esetre hívatkozhatunk.

Legutóbb alkalmam volt *Markovits Antal* (bármegyeri) gazdaságában a gipsz údvas határáról meggyőződést szerezni. Nevezett birtokos már 3 év óta használja rendszeresen a gipszet u. n. angyalhullóss földjén, vagyis oly talajain, melyen nagyobb számban és területileg szikfos, a melyek különben jetermőjű földet bizonytalan termésvé válnak. Vezrelve: csakis a szikesföldet gipszesítik s a gipszszel nem lukarodni; utóbbi különösen fontos. 2—3 g gipsznek holdanként felhasználásával, hozzá se fogjunk a telkösítéshez, mert hasznát nem igen fog használni.

Rendes körülmények között a szikfos földön 10—12 q. gipsz használata mutatkozó kedvezőnek látó, a hol az egész terület egyenletesen behintik. Markovits azonban azon tapasztalásra jutott, hogyha a gipszet az egész földön egyenletesen kiszórjuk, akkor annak nem szikes helyein az évek közöttes kifogyása, vagy legalább is a termésenyebek. Ennek magyarázatát abban keresem, hogy a gipsz a nem szikes földet nagyon porhanyóvá (hamuszervé) teszi, s így a fagy behatolását előcsigti. Ehhez hasonló irányú tapasztalást szerzett Kovars is, a könnyebb vályogtalajok meszesedése, a melyekben a meszeszt folytan porhanyóvá vált földet az őszi rozs a tél hideget jobban megerezte.

Ezen tapasztalathó kiindulva Markovits Antal *eszkies talajok gipszesítési* oly módon, hogy négyezsgölekenként körülbelül 1 kgr. gipszet szór ki.

A gipszet két részletben használja (szikes talajok javítására) a mennyiség a föld részét a vótészátás által szórja. A föld részét közvetlen a vetés után hinti el s boronálja be. Ezen eljárás a legjobb eredményeket érte el, a mennyiben például ez időn is, az őszi buza a gipszszett táblákon átlag 27 keresztet adott holdanként, a nem gipszeszt szikes földekben pedig csak 17-18 keresztet, tehát oly többletet, mely nemcsak a gipsz árárt téríti meg, hanem tiszta jövedelmet is ad.

Különös érdekel bírnak azonban Markovits adatok a gipsz utóhasználat kérdéseiben. Ede ideig egyáltalán semmiféle adataink sem voltak arra nézve, vajon minden esetben szükséges-e a szikes földek gipszesítése, vagy sem. Az ináti gazdaságban a három év előtti gipszszett sziken, a hatás még ma is feltűnő. Az első évben őszi buza volt a gipszszett földön, ezt bab követtegen jó eredménytel, ez időn pedig tengeri van benne. Ismeretes, hogy a tengeri a szikes talajon egyike a legdrágéenyebek növények, a melyek folytan rendszeresen ugyan marad kiselj, vagy ha vegetál, meddő, évenként kiújlatásokhoz fog. Említett esetben a három év előtti gipszszett földön a szikes s nem szikes helyeken, a tengeri fejlődésében különösbön nem volt észrevehető, növekedése, csövesedése teljesen egyforma volt.

A gipsz utóhasználat még a talaj struktúráján is észrevehető volt, amennyiben a szikes föltek még eléggé porhanyók voltak. Az ináti gazdaságban elért kedvező eredmények folytán, Bihar vármegyében mindinkább terjed a természetes talajok gipszesítése, mely alkalmal azonban ismételten kiütni, hogy 3—4 q gipsz használatával növeztése érdemes eredményt nem érthet el.

Miután az ináti gazdaság Szalonta közelében fekszik, az itt elterjedt a növeztő gazdaságban is természetű *Szalonta lifogy tengeri* akarak még röviden megemlékezni.

A „szalonai lófogó tengeri” Szalonta vidékén olyannyira elterjedt, hogy még a parasztlakos is kivétel nélkül ezt termesztik. Igen bőtermő félése, száránték 2-3 teljesen kifejlettől, végig benne, hengerlaku csövet hoz; lisztes szemei hosszuk mélyen ülnek a csutkában, miért is a szem s csutka közötti arány igen kedvező; egy métermázsa csöves tengeri 80-84 kg. szemet ad.

A szárazságok kitűnően ellentáll, miről különben az idén is meggyőződhettem, mert sehol az egész vidéken oly szép tengerit nem lehetett látni mint ott, a hol a szalonait termesztették. Erése a közönséges magyar tengerit 10-12 nappal megelőzi s így a lófogó tengeriktől általában eltérően, az ősi buza előveteményeképpen is szorolpíthat, ámbr Szalonta környékén tengeri után nem buszát, hanem tavaszit vetnek, mert az ugyane vidéken igen elterjedt magbúkkony képezi az ősi buza előveteményét. A szalonait tengeri mint takarmánytengeri (csalamadé) is figyelemre méltó, mert lény sűrűsége, nagy, erős leveleivel nagymennyiségű csalamadét ad.

nagy asztal. A bejáratot balra eső rész Debreczen város kiállítására, a jobboldali rész Hajdumegyére.

Debreczen város kiállítására szerves egész adja a város mezőgazdasági életének. Két nagyobb szabású térképen a város művelési ágai és talajviszonyai vannak feltüntetve, melyeket két talajállvány egészít ki.

A talajállványokon Debreczen Tiszavidékének s ezzel együtt a Nagy-Hortobágy talajai; a másikon a Nyírvidékhez tartozó talajok vannak.

E talajállványokon 6-6 egy méter hosszú üvegoszlopban a talajok természetes rétegeződésüket mutatják; megfelelően a határterék talajmetszeteinek, mely Debreczen határát keletől nyugotig mintegy 70 kilométer hosszú vonalban feltárja.

A falterületet Debreczen város Hortobágyát állatállományát, gazdasági képét feltüntető 18 alföldes és két fotografiai kép foglalja el. A képek mind eredeti fényképek s Chlynyszki lovag debreczeni fénypékek műterméből kerültek, ki azokat nagy gondal állította össze. Ott talájkék a képeknek megörökítve a „délihábas sikot” a hortobágyi

Népesség, népességi, elosztás, mezőgazdasági termelés, az állattenyésztés viszonya a földműveléshez, takarmánytermelés és állattenyésztés, a talajról egyensúly és a termelés értékei vannak feltüntetve. Ezt követik az egyes állattenyésztési ágak ismertetése, majd a meteorológiai viszonyok igen szép kivitelű táblázatokban Debreczen 183,000 holdas háttérterületének hű képe van ezekben visszatükrözve, a mint az ma áll.

Az asztalon, mely a falke középrészét foglalja el, legfeljebb egy miniatűr 7-es fogat teljes felszereléssel, amint a gazda lóhátról a bodri kutatótól követve kísér a fogatot. A szekér minden részében hű utánzata annak, amit azon a vidéken használnak, vendéglő, rudaló kótel, bogrács, csóhány, fejseje, vasvilla képek kiegészítő részét. Még akkorral alantabb a debreczeni talajra, egyéb eszközök, díszítéssel a debreczeni hálo vannak ott. Kiegészítő az egészest a pástorok asztala, a kivágott szék a bográcsos, meg a kisképek, sőt még ide is jutotak termények.

E csoportban talált elhelyezést a középső asztalon László Albert debreczeni

172. ábra. Törzsgulyaboli tehenek.

Az országos növénytermelési kísérleti állomás, felsímervre ezen tengeri kitűnő tulajdonságait, 2 év óta nagyobb szabású termelési kísérleteket folytatott vele az ország több vidékén, kivétel nélkül igen jó eredményt, mint ez az állomásnak 1895-diki jelentéséből is kitűnik,

Kerpely Kálmán.

EZREDEVES KIÁLLÍTÁS.

A debreczeni és hajdumegyei gazdák csoportkiállítására.

A mezőgazdasági csarnok 30. számú felkájében látható Debreczen és Hajdumegyei gazdák kiállítására, mely megérdemli, hogy vele bővebben is foglalkozzunk.

Az összehyónás, mely e kiállítás megtekintése után keltekezik, igen kedvező s az Alföld gazdasági rendjének minden előnye s minden hátránya kifejezőjére jut, a mi, tekintve a kiállítások célját, így helyes.

Föl van használva a felkájában az egész fal- és asztalterület, a középrészen meg egy

csárdát, a máti állatkórodákat, kannyáját a Hortobágy mellett, itatást a négy gemü kutánál, az óhái bór gazdaságot, mént a törzsménésből, bikát a törzsgulyából, ezíra ménest, nándori birkanyáját, magyar kosnyáját, hármashalmi pástorortanyát, az öreg Húze vasalóját, bikagulyát a törzsgulya tehénét, legelő juhnyáját, Fülöp gulyáját, két képet egy tipikus debreczeni tanyáról stb.

A képek alatt végig futó asztalterületen helyezték el a gazdák által kiállított termények, melyek az alföldi gazdaság általában jellegét tükrözik vissza. Vajmi kevés változatossággal kalászosok, tengeri De felcsillan mégis a haladás, ugy az évelő, mint az egy nyári takarmánynövények fakadozni induló termelésében.

A falke bejáratjának baloldali belső falterületén a pástorok ma használt szerelvényei vannak felrakva, fókos, juhászbót, pipa, kostók, tűzszerszám, kulacs, fütőkös stb. Alatta a vidék gyér házi, ipari cikkei a mezőgazdaság köréből, mint seprük s egyebek nyertek elhelyezést.

Az asztal középrészén két testes kötetben leljük Debreczen régebbi és újabb mezőgazdasági statisztikájának hű képét.

könyvrészes mezőgazdasági számviteli könyveivel.

A debreczeni gazdák csoportkiállításának képeiből bemutatjuk a következőket: 1. A törzsgulya tehenei. 2. Bikagulya. 3. Mén a törzsménésből. 4. Kan nyáj a Hortobágy vize mellett. 5. Kosnyáj a nyírönd. 6. A máti kórodák.

Egy kis hortobágyi részletet, ez, amint az ottani élet egészében jelentkezik.

A falke jobb oldalát a hajdumegyei gazdák csoportkiállításra foglalja el.

A falterületen van a megye talajterképe és művelési ágyi térképe külön községek szerint jelezve.

E képeknek kiegészítő részét képezi két talajállvány 8-8 darab egy méteres üvegoszlop, melyekben a talajok vannak rétegeződésük szerint. Megtaláljuk ezekben a Tiszavidék legtelevissebbi agyagjától a szikig és a sív homokig minden változatát.

A megye mezőgazdasági viszonyai a két nagy térképet körülvevő kisebb képek nyerneket feltüntetést. A megye 10 községe szerint csoportosították a népesség, a népességnek a mezőgazdasághoz való viszonyai.

178. ábra. Bika-gulya.

A termő és termékelen területek aránya, a földhasználat művelési ágak szerint.

Majd ezután következnek a termelés a szántóföld használat. A kiállítások czéljának megfelelő egy másik csoportot képez, mely a főbb mezőgazdasági termények évi átlagos terménymennyiségét, az abból való szükségletet és a forgalom czéljaira maradó mennyiségeket tünteti fel külön-külön a megye 20 községére, megjelölve a termények minőségét is. Aki a forgalom mértékére tájékozódást keres, az ez irányban teljes képet lel.

Ezeket követik az üzemi adatok és az állattenyésztés szám- és értékbeli viszonya, majd az egészet a meteorológiai adatok grafikonjai fejezik be. A termények elóg jellegzetesek, jók. Takarmánynövények termelése fokozódóban van, sőt már kender is termeltek, melynek eredményét is bemutatják. A megyében az olajtűze is otthonos a jó minőségű olaj és olajpogácsa állítaték elő egyes helyeken. A házipari czikkék készítése kezdetleges fokon áll, mindazonáltal példát látjuk a kerítésmintákban, a szakajtókórosak készítésében és egyebekben.

A fölkekben egy debreczeni gazdák, mint a hajdumegyieké igen jó minőségű rütszénákat állítottak ki s ezek közé különösen az előbbieket hortobágyi szénát, az utóbbiak pedig sziki szénákat. De van közöttük azért aljas fekvésű rétekről került sásos széna is.

Az egész kiállítás összbenyomása kedvező s nagy gond volt arra fordítva, hogy úgy Debreczen, mint Hajdumegye gazdasági képe nyerjen eszedéves kiállításunkon kifejezést.

Úgy a debreczeni, mint a hajdumegyei gazdák csoportkiállításának összes munkálatait *Szűcs Mihály*, a debreczeni gazdasági tanintézet igazgatója végezte. Neki jutott a földadat az anyagbeszerzésre, a statisztikai munkálakat anyagának gyűjtése feldolgozása és rendezése körül. A kiállítás rendezését Budapesten szintén ő maga végezte. És meg is látszik az egész kiállításban nemcsak a szakértő gondos keze, de egyszersmind az a szeretet, a melylyel ezen nagy anyagot oly lelkesedéssel egybeállította, hogy abból Debreczen és Hajdumegye gazdasági helyzetének képe teljesen kidomborodik.

idősebb ágakon és galyakon a termőnyársak, a melyeket a csonthéjas fánál *bokrétanyársaknak* mondnak, hogy az almás termésűek termőnyársaitól, a melyek egészen elmentéses természetűek, megkülönböztethetők legyenek.

A bokrétanyársak 1—5 em. hosszú, gyengye hajtások, a melyek feltűnően rövid izkószókkal és tömötten álló rügyekkel bírnak. A nyári barackoknál a tavaszi metszés idején jól meglehet különböztetni, hogy a bokrétanyárs végén lévő csuércsürgy rendszeren magányosan áll, ellenben az oldalrügyek, hol párosan, hol hármasan, hol ismét szintén magányosan állanak. Ha már most megindul a nyárforgás a csuércsürgy rendszer fejlettség mellett ismét egy rövid bokrétanyársat fejleszt, az oldalrügyek pedig virágot, illetve gyümölcsöt hoznak. Ott, hol hármasan állanak az oldalrügyek, néha a középső nyulánkább, karsubó rügy szinte fejletés egy új bokrétá nyársat. Gyakran megcsik azonban, hogy a bokrétanyárs nem képes hajtást fejleszteni, a mennyiben a nagyszámban kötődött gyümölcsök az összes tápanyagkészletet abszorbeálják és azok a rügyek, amelyekből hajtásoknak kellett volna fejlődnie, lehallanak. Midőn a bokrétanyársak terméseket megérelték, a nedvek elhúzódnak egyéb lombos részekbe és ezek elhalnak, a mi által badli a felkopaszodás, mint azt már fentebb érintettünk volt is.

Ezen a bajon csakis az által segítünk, ha a fa koronáját megfűjtjük vagyis visszametszük az egyes ágakat, annyira, hogy a nedveket visszazorítsuk a meghagyott részekbe, a hol is a bővebb tápanyag folytán előre kelnek a rejtett rügyek és új hajtásokkal népesítik be a kopasz ágrészeket, a melyek aztán ismét bőven teremnek, míg újból be nem áll a megfűjtés szükségére vagy a fa el nem vész.

Sokszor hangzattott és alapjánja véve helyes nézet az, hogy a csonthéjas fák és így természetesen a nyári barackfa is, nem tűrik a metszést, a mennyiben az eltávolított ág vagy galy helyén a mézgasodás lép fel és az illető fának idelöltti vesztét okozza. Csakahogy ezt úgy kell értelmezni, hogy *tavaszzal nem szabad ezen fálról nagyobb ágrészeket eltávolítani*, mert akkor az erős nedvdrámlás következtében a mézgasodás majdnem biztosra vehető. Ha ellenben ezen nagyobb metszéseket akkor végzünk, a

SZŐLŐSZET, KERTÉSZET.

Rovatvezető: Angyal Dezső.

A nyári barackfák megfűjtéséről.

Elégé ismert jelenség mindazok előtt, a kiknek kertjében nyári vagy kajszinbarackfák állanak, hogy azok — nevezetesen börtörések után — felkopaszodnak, koronájuk szabálytalanul szétterjeszkedik és ennek következtében terméshezhozamuk is jelentékenyen alább száll, a mennyiben csak az ágak végén lévő éves vesszőknek hoznak termést. Hogy ezt megérthessük, tudnunk kell, mikégy a nyári barackfa is, mint a csonthéjasok általban termő rügyekkel mindenkor az egyetves, vagyis tavaly fejlődött részekben hozták és ott, a hol egyszer termést hoztak: többé nem fejlesztenek termőrügyeket, hanem ismét az egy éves káptálmányukon, a mimék következtében beáll az idősebb részek elhalása, vagyis a fa felkopaszodása. Különösen szembetűnő ez ott, a hol nagyobb mennyiségben találhatók az

174. ábra. Mén a törzsénekebél.

midőn a nedvforgás már hanyatlófélben van akkor a mézgásodástól nem kell tartanunk.

Éppen a nyári barackfáknál végeztem eddig ilyen ifjítási kísérleteket és úgy találtam, hogy *augustusus hava erre a legalkalmasabb*, mert ilyenkor még a kőszakarra fedetlenül hagyott sebekben sem igen támad mézga. Színtígy nem tesz kárt a hegédő sebekben a tél fagy, hanem tavasz nyitásával a tél folyamán szüntelti hegédési folyamat akadálytalanul megvége. Nem merem ugyan határozottan állítani, mert eddigi kísérleteim csak a nyári barackra szorítottak és annál tökéletesen beváltak, hogy a többi csonthéjas gyümölcsfák, nevezetesen pedig a szilva és meggynek megifjítása is ez időtől járhat a legkevesebb kockázattal, miért is elég fontosnak tartom e kérdést arra, hogy azok, kiknek alkalmuk van, velem együtt tegyenek mentül behatóbb kísérleteket, hogy ezek alapján is megoldható legyen.

Szándékosan hagytam felemlítetlenül a ereszesnye- és őszibarackfákat; mert ezeknél már eleve sem remélek valami kedvező eredményt elérhetni. All az különösen az őszibarackra, a melynél czélszerűbbnek tartom az elvénült fa helyére fiatal ültetni, mert ez ugyis az ültetést követő második, harmadik évben már meghozza termését, hozzá még: a fiatal erőteljes fa gyümöles mindenkor szebb, fejlettebb, mint az öreg fák. A ereszesnye, mint saját alanyán széteső desztu fa, a megifjított különben nem igényli, miért is ennél legfölebb akkor állana be ennek szüksége, ha terménekn indult, tehát fiatal fának gyümölesével nem lennének megelégedve és azt átkelene oltani, vagy pedig a rövid életű törpe alanyon ideelőtt kimérülne.

Ellenben sikert ígérő lehet a mandulafának *augustususban* való megifjítása, a mely tulajdonképen új hajtások fejlesztésére különben is hajlandó szokott lenni. Maga az ifjítás keresztültelivel lényegileg igen egyszerű művel, a mennyiben visszametszük füzész segélyével a korona minden ágát annyira, hogy a fának lehetőleg szabályos alakja támadjon egyrészt; másrésztől azáltal azon czélt óhajtjuk elérni, hogy a kopasz helyek a későbbi évfolyamán új hajtásokkal megrakodjanak. Eppen e miatt nem lehet az egyes ágak hosszúságát számokban kifejezni, a melyre különben sinesen szükség;

170. ábra. Kan nyáj és Hortobágyi parkon.

mert hisz megmutatja ezt a megifjítandó fa állapotát. Arra azonban mindenkor ügyelni kell, hogy az egyes ágak ott metszessenek vissza, ahol kisebb mellékágak vagy galyak vannak, mert ezek lényegesen elősegítik a metszés folytán támadt sebek behegédését.

Végül még csak azt fogyzem meg, hogy igen ajánlatos az ilyen megifjított fák alját ősszel felásni és megtrágyázni; nemkülönb a törzs és vastagabb ágak elhalt és felcserepesedett kérégt, vigyázva, hogy az élő rész meg ne sértessek, lekoparni és utána frissen oltott mész, marhatrágya, vér és megfelelő mennyiségű vízről álló keverékkel bemossalni, szükség esetén ezt megismételni, hogy egy későbbi vastag réteg borítsa a törzset és a vastagabb ágakat. Ez a bemosselés nemcsak a fagyfoltok képződését akadályozza meg, hanem a fa egészséges sima kérégt is nyer, a mi lényegesen előmozdítja annak élénk tenyésztését.

Anyiál Deszö.

GAZDASÁGI VEGYTAN.

Rovostvezető: Dr. Liebermann Leo.

A kémikusok nemzetközi kongresszusa Párisban.

I.

Egy érdekes észlelet.

Pár héttel ezelőtt Párisból, hova az alkalmazott vegytanilag foglalkozó vegyészek nemzetközi kongresszusa a földművelésügyi miniszter által kiküldettem, többekkel együtt kirándultam Grignonba, az ottani gazdasági iskola megtekintésére.

Ez alkalommal *Dohérain* az ismert mezőgazdasági vegyész és buvár, bemutatva kísérleti telepét, hol különösen a drainvezet vizsgálatra játszik nagy szerepet, a következő érdekes esetet beszélt el.

Egy tanár kollégája egyszer felkérte, vizsgálna meg egy talajmintát, melynek összetétele már nem tudom mi okból, különösen érdekelte. *Dohérain* a munkát szívesen elvállalta és nemcsak a kapott is egy szék földet.

A vizben oldható alkotórészeket vizsgálva, különösen feltűnt, hogy a *salétromsav* mennyisége rendkívül nagy, annyira, hogy *Dohérain*nak azon gyanuja támadt, hogy a földet, melyről különben indta, hogy trágyálva nem lett, vagy olyan zsákba tették, melyben talán azelőtt chilisátrémmel volt, vagy a földet teltsék, műtrágyát tartalmazók között tették a szállítás alkalmával.

Ezen gyanuját közölte a beklüldével s felkérte, hogy küldjön másik mintát. Ezt is megvizsgálva, megint nagy mennyiségű *salétromsavat* talált nemcsak, hanem ismételt vizsgálatok alkalmával konstátálta, hogy a *salétromsav* mennyisége a szoba padlóján kiterített földben folytonosan szaporodik.

Más származású feldekkel ugyanazon tapasztalatokra jutott, úgy, hogy nem kétkedhetett több abban, hogy a földnek nitrogéntartalma alkatrészei azok, melyek kedvező körülmények között gyorsan lényegsavvá alakulnak.

De nem ezen átalakulás maga az, a mi különösen érdekes, hiszen jó ideje már an-

170. ábra. Kosnyáj a Nyírőnél.

nak hogy tudjuk, miszerint a talajban nitrifikáló, azaz a szerves kötésben levő nitrogént, salétromsavvá változtató anyagok fermentumok vagy gombák tényleg vannak, hanem érdekesek éppen azon viszonyok, melyek között ezen anyagok legelőképpen hatnak s melyek körülbelül ugyanazok, melyek a gombák működésére általában kedvezően szoktak hatni.

Déherán azt találta, hogy a salétromsavképződés leggyorsabb a jól porhanyított, gyengén megnevesített, mérsékelt p. o. közönséges szobahőmérséklet tartott földben. Még jelentékenyen szaporodik a salétromsav, ha a földet többször megforgatjuk. Így kezelni földből a víz tetemesen több salétromsavat von ki, mint nem kezeléskor.

A talajok nitrifikáló (salétromsavképzítő) képességéről ezután a kísérleti telep drain-viz vizsgálatainak tanulmányozása alkalmával *Déherán* azt találta, hogy a talaj ezen képessége tavasszal, tehát akkor legcsekélyebb, mikor a növényzetnek leginkább volna salétromsavra szüksége.

A gazda tehát igen gyakran kénytelen, azon ezélel, hogy vetésit jó karba hozza,

chilisalétromra egy év alatt. Látni ebből, hogy a nitrogénmegtakarítás kérdése mily nagy fontosságu dolog.

Dr. Liebermann Leó.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

257. sz. kérdés. Városunkban az u. n. előfogat rendelés áll fenn, vagyis azok kik fogatalt birnak, kötelesek a rendőrkapitány felhívására fogatot bizonyos megkívánt időben előállítani, hogy p. o. katonai vagy más személy városunkból egy vagy más helyre elszállíttassék. Ily módon a fogatújdonsok köztétele vannak évente 3-4-szer is fogataikat rendelkezésre bocsátítani, míg ellenben azok, kik fogatot nem tartanak és legyenek az utóbbiak bármily vagyonosok erre felhiva sohasem lesznek. Tisztelettel kérdem tehát mily törvény alapján vannak a fogatújdonsok erre kötelezve? Igaz, hogy kilométerenkint néhány krnyi fuvar-

A vadzab (*Avena fatua*) magról szaporodó egyéves gyom, melynek magja a föld ben csirázóképességet több éven át mag tartja, a magját a szél messzire szétborítja. A vadzabbal kevert miveleti zab magja bármínő munkával sem tisztítható meg.

Első dolog tehát oly zabot, melyben vadzab van, vetőmagul semmiszini alatti sem használni, hanem megdarálva vagy szuro fel-takarmányozni, ellenszobben a trágyával utolaj kivisszük a földre.

További tenődk kint a földön tarló-szántás s őszel mely szántás, továbbá takarmány s kapás növények termelése. A zölden levágandó takarmány-növényekkel legjobban pusztítható.

Miután a vadzab természetek a szél szétborítja, teljes kipusztítása csak oly módon érhető el, ha a Környéken mindenki rendszeren védekezik terjedése ellen.

Meddig lehet a borjas tehenet fejni.

Felelet a 256-ik kérdésére. A kérdés első részére kimoró felelet foglaltuk. "Elvetelés" ezimő közleményünkben, azért csak

177. ábra. Korodák a Mátián.

a drága chilisalétromot mint fejtárgyát használni, dacára annak, hogy földjében különben elég nitrogén van.

Déherán reményli, hogy ezen költség-től a gazdát megfogja kímélni. Miként? Egy-szerűen úgy, hogy félen alkalmas, nem hideg helységeben földet jól porhanyítja s gyengén, p. o. hetenként egyszer megnevesítve kiteri, és azt lapáttal többször megforgatja. Tavasszal ezt a földet, melyben tehát a salétromsavat képző gombák mesterségesen felszaporítottak és életveszékő tészték, kiszórja a szántóföldre. A szántóföld tehát ily módon ugyiszlóvan be lesz oltva salétromsavat képző gombákkal vagy fermentumokkal.

Déherán még csak az idén tette meg első kísérletit s ezért eredményekről még nem beszélhetünk; de a dolog oly egyszerű s legalább elméletileg oly racionális, hogy utánzára érdemes, annyival is inkább, mert a kísérlet ugyiszlóvan semmibe sem kerül.

Európa mezőgazdasági czélokra 1895-ben összesen 9.462,999 m.-máza chilisalétromot fogyszott, melyből Magyarország 109,026 m.-máza esik. A chilisalétrom árá 12 ft-ál véve fel, az európai államok együtt 113.555,988 és Magyarország 1,306,312 forintot költött

díjat fizetnek, csakhogv ezen u. n. előfogatújt oly csekély hogy alig jöhet számításba. De nem is utóbbi a lényeges, hanem vajlon kötelezhető-e béke időben azon adófizető polgár ki fogatalt rendelkezik, előfogatot előállítani.

P. Podluzsány

S. A.

Feleletek.

Vad bodza és vadzab irtása.

Felelet a 251. számú kérdésére. A borzág (vad bodza) mint gyökértörzessel bíró évelő gyom nehezen irtható ki a talajból. Irtani csakis fekete ugar tartással, kapás s takarmánynövények természetesével lehet, ha ezt rendszeresen több évig alkalmazzuk. Fődo-log, hogy a borzág megjelölő hajtásait folyton pusztítsuk s gyökértörzést ezzel kigyön-gítsük. Ezt különösen kapás és takarmány-növények természetével érhetjük el, továbbá azzal, ha a borzág hajtásait szakszerű szerint, annyiszor a hánysszor kell lecsapatjuk. Ily eljárással a borzág földben élő gyökétszei kimerülnek s végül is tönkre mennek, de hogy erre nem egy, hanem több év szükségeltik természetesen.

annyt jegyzünk meg, hogy az elvetelés a 7-ik hónapban történvén, ragadós abortusra van granynak s ennélfogva, azon eljárást ajánljuk kérdésteve figyelembe, mely idézett közleményünkben ezen elvetésre nézve foglaltuk.

A mi aztán a kérdés 2-ik részét illeti, arra az a feleletünk, hogy a "borjas" tehenet fejni akármédig lehet, azonban a "verm-bes" tehenet a leállítás fejni nem célszerű, vagyis a fejés fejtát a leállítás előtt legalább egy hónappal fokozatosan el kell hagyni, és mindinkább kevesebb tejet fejtven ki az állatból, a fejéssel végre fel kell hagyni egészen úgy, hogy a szülés előtt legalább is 3 héttel az állat már szárazon álljon.

Azt bizonyára tapasztalunk a kérdésteve, hogy minél inkább közledek a leállítás ideje, annál inkább elapaszti az állat. A szervezete-k természetétől nyert élettani működése már az, hogy az anya az erőt a vemh táplálására gyűjti és fordítja a ezért legokosab-ban az celekszék, a ki fejés marháját már 2 hónappal a leállítás előtt nem szorolja többé a fejéssel.

Amennyiben azonban a feli finansziális érdekeink nagy sulylyal esnek a mérlegbe

nagyon megdöbbenik, hogy két hónappal az ellés előtt már lemondjunk a tejhozamról s innen van, hogy legelőb táborozgatunk 12 usquo 1/2 hónapig ill csak a száronza a telen, avagy hogy némely tehénesztében addig se áll száron.

„Elvételös” ezimi közleményünkben is bőven esecselve van a zsaroló fejések hátrányos hatása a vemhes tehénre s már az ott mondottak is arra intenek, hogy amennyire pénzügyi érdekeltek megengedik, miután rajtuk állataink fejésében is a természet kívánalmaihoz lehetőleg közel. Mi.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Oldal	
IV. Országos gazdakongresszus. — Burgonya-kiemelő-géppróba. —	1199
A gazdasági egyesületek szövetsége. —	11 99
A megcsült tejartak. —	1201
Tárca. A kirpórtó kérdése „véletlen baleset”-nél 1200	
Nérvénytervezés.	
Tapasztalatoz a növénytermelés köréből. K. K. 1202	
Eredetűs kiállítás.	
A debreczeni és hajdúmezei gazdák kiállítása. 1203	
Kertészet, Szőlőszet.	
A nyári barackfák megőrzéséről. <i>Ungyvi Deszö.</i> 1204	
Gazdasági vegyes.	
A kémikusok nemzetközi kongresszusa Párisban. <i>Dr. Lieberman Ló.</i> —	1206
Levélszerény. —	1206
Vegyesek. —	1207
Kereskedelem, Vásárl.	1208
Budapesti gatonaufzadó. — Vétőmagvak. — Műtrágyák. — Heremnyavak plombázása. — Szeszletel. — Élelmiszerek a budapesti helytérpáron. — Budapesti takarmányásár. — Allatvadások. — Gazdasági és tenyésztéshatározás. — Budapesti vágtámogatásokról. — Magyarországi lovasár. — Kőbányai kőértészár. — Budapesti szarvasmarhászár. — Ingatlanok árverései (20000 forint becsületlen felől). —	1209
Szerkesztői Értekeik. —	1209

Eljegyzések. *Mészöly László* dr. Pest-Pilis-Solt-Kiskunsági mezei algyőzős jogyvet vállalt *Mohorán Tolnay* Geszelen földművelés léányával. *Matosi István* Bónis István rendőrségi főszolgabíróval, eljegyezte *Agoston Ilonát*, *Agoston Lajos* huszár földművelés léányával. *Vajta Antal* és *Agoston Lajos* földművelés léányát váltott *Trémszényi Antal* szabadkai nagybirtokos léányával. Annával.

Hátaságok. *Köllner György* okleveles gazdász és városi állatorvos először vezette *Ságer Adél* Magyar-Ovárt. — *Janics Ferenc*, földműlő koronauradméretű először vezette *Jónagy Pál* földműlő kár. kőbányás és ércvezeték léányát. *Digai, Halászok.* Bezerédi *Bezerédi Imre* meghalt Berhidán.

Az országos gazdakongresszus és a gazdasági egyesületek. A gazdasági egyesületek szövetségének alapszabálytervezetéhez elvi hozzájárulásukat utjabban a győrvidéki és a csanádmezei gazdasági egyesületek jelentették be, hivatalos kiküldöttel pedig a már köztöltekben kívül a következő gazdasági egyetlek és megyei mezőgazdasági bizottságok megválasztották: *Tornágyi Aranyosgyégyi gazd. egyesület.* *Dr. Horváth Miklós* Torda. *Ilyés Albert* Mező-Sályi, *Verecs Sándor* Géres, *Nagy Miklós* Torda. *Komárommezei gazd. egyesület.* *Baranyay Géza* Kertakeszi u. p. *Marcelháza*, *Weininger Mátyás* Duna-Almás. *Szatmármegyei gazd. egyesület.* *Bárá Vesséy József* Sárköz, *Domahényi Sándor* Szatmár, *Kovács Ede*rd Horok, *Domahényi István* Domahida, *Szuhányi Lajos* Csenger, *Szuhányi Ferenc* Csenger, *ifj. Böszörményi Sándor* Petyén, *Kolcsay Antal* Mikola, *Kende Elemér* Nagy-Ár, *Kende Zsigmond* Istvándi, *Szerdahelyi Agoston* Verecs, *Pethő György* Csegöld, *Székcsé* Sándor Udvari, *Székcsé Barnabás* Udvari. *Hosszányi mezei gazd. bizottság.* *Beckonyi Viktor* Luda, *Samassa János* Eger, *Tóttós Sándor* Kompolt u. p. *Kápolna*, *Baranyay István* Budapest, *Lónyay-utca* 7. *Graeff Jenő* Poroszló, *Berévásy Endre* Karácsond. *Beregmegyei gazd. egyesület.* *Hunyady Béla*, *Lónyay Gábor*, *Czimer Nándor*, *Stenczel Mihály*, *Tápiamegyei gazd.*

egyesület. *Plathy Gyula*, *Andaház Géza*, *Schwartz János*, *Thurinszky Kálmán*, *ifj. Thurinszky Péter*, *Tornágyi mezei gazd. egyesület.* *Dr. Orváry Ferenc* Veszprém, *Beő Jenő* Veszprém, *Nagy Iván* Veszprém, *Ishás Lajos* Hathalom u. p. *Lovászpatona*, *Lindtner Sándor* Lepszény, *Bohn Gyula* Budapest *Szö-utca* 6. *sz. Temesmegyei gazd. egyesület.* *Bárá Ambrózy Béla*, *Nagy György*, *Vargits Imre*, *Nagy Lajos*. *Vögrádmegyei gazd. egyesület.* *Dr. Kovács János* *Butler* Eger, *Balás Antal*, *Fáy Árpád*, *Jeszenszky Sándor*, *dr. Krivácsy Antal*, *Jakab Barnabás*, *Szabó János*, *Szabó Vilmos*. *Győrvidéki gazd. egylet.* *Gróf Lasszberg Rezső*, *Bezerédi István*, *Enessey Sándor*, *Fridrich Károly*, *Kégl Lajos*, *Milóvich Imre*. *Szegesmegyei gazd. egylet.* *Wissland Artur*, *Popovitch László*, *Gross Lipót*, *Vajda Péter*, *Hollander Jenő*, *Botka Lehel*, *Sztavics Viktor*. *Abauj-Tornamegyei gazd. egylet.* *Bodnár Péter*, *Fekete Albert*, *Kozára Endre*, *Fiedler Károly*, *Widder Mór*. *Csanádmegeyi gazd. egylet.* *Návay Tamás*, *Juhász Bálint*, *Hász Antal*, *Biró Albert*, *László Gusztáv*, *Purgly László*, *Dinyi Jenő*, *Purgly János*, *Nagel Vilmos*, *Tótköny Jenő*. *Békismegyei gazd. egylet.* *Tisza István*, *Szuyonyi Szabolcs*, *Telegdy József*, *Markovits Antal*, *Száhlerend Károly*. *Sárosmegyei gazdasági egylet.* *Péchy Elek*, *ifj. Melioris Kálmán*, *Görgy Ernő*. *Nemzetmezei gazdasági egyesület.* *Fabán József*, *Sierbán János*, *Steinbacher Emil*. *Komárommezei gazdasági bizottság.* *Baranyay Géza*, *Wenninger Mátyás*. *Élő járdaléki kapcsolatos földhelt és községüzem egyetlek.* *Gróf Esterházy Kálmán*, *Márk Márkus*. *Eddig mindössze 38 gazd. egyesület és öt megyei mezőgazdasági bizottság jelentette be hivatalos képviseletét.* A jelentkezők tagok száma 4175.

Az országos gazdakongresszus és a gazdasági egyesületek. A gazdasági egyesületek szövetségének alapszabálytervezetéhez elvi hozzájárulásukat utjabban a győrvidéki és a csanádmezei gazdasági egyesületek jelentették be, hivatalos kiküldöttel pedig a már köztöltekben kívül a következő gazdasági egyetlek és megyei mezőgazdasági bizottságok megválasztották: *Tornágyi Aranyosgyégyi gazd. egyesület.* *Dr. Horváth Miklós* Torda. *Ilyés Albert* Mező-Sályi, *Verecs Sándor* Géres, *Nagy Miklós* Torda. *Komárommezei gazd. egyesület.* *Baranyay Géza* Kertakeszi u. p. *Marcelháza*, *Weininger Mátyás* Duna-Almás. *Szatmármegyei gazd. egyesület.* *Bárá Vesséy József* Sárköz, *Domahényi Sándor* Szatmár, *Kovács Ede*rd Horok, *Domahényi István* Domahida, *Szuhányi Lajos* Csenger, *Szuhányi Ferenc* Csenger, *ifj. Böszörményi Sándor* Petyén, *Kolcsay Antal* Mikola, *Kende Elemér* Nagy-Ár, *Kende Zsigmond* Istvándi, *Szerdahelyi Agoston* Verecs, *Pethő György* Csegöld, *Székcsé* Sándor Udvari, *Székcsé Barnabás* Udvari. *Hosszányi mezei gazd. bizottság.* *Beckonyi Viktor* Luda, *Samassa János* Eger, *Tóttós Sándor* Kompolt u. p. *Kápolna*, *Baranyay István* Budapest, *Lónyay-utca* 7. *Graeff Jenő* Poroszló, *Berévásy Endre* Karácsond. *Beregmegyei gazd. egyesület.* *Hunyady Béla*, *Lónyay Gábor*, *Czimer Nándor*, *Stenczel Mihály*, *Tápiamegyei gazd.*

hivatok között az ország gazdasági egyesületek, és a budapesti társadalom társaságai és egyesülései leginkább képviselték. A tőzsdereform kérdésében érdekeltek testilek és magánosok számárnya az nyűket tehát ezen nem olyan, a mely kiállítását megváltatna arra, hogy a reform olyképpen vitessék keresztül, a mint azt a gazdaközösség méltán követeli. Ha már a fővárosi kereskedelmi körökkel oly nagy számban képviseltetik az anketán, miért nem hívták meg a kereskedelmi kamarákat és kereskedelmi társulatokat is, de főképen azokat, akiknek a kérdés helyes megoldásán csaknem existenciájuk függ. — Miért nem kaptak meghívót a vidéki gazdasági egyesületek is? *Há már oda hívták a parasztokat is? A zold asztalhoz, miért nem hívték őket szombá a parasztok a vidék gazdasági körinek képviselőit is? Ilyen megfoghatatlan kezdeményezés mellett mi várhatunk ezen értekezlettel? Mit vártunk egyebet, mint sok, igen sok kieszelő frázis felhalmozását, melynek czélja az igazgatók sophermákkal együtt, mért nem hívták őket szombá a parasztok a vidék gazdasági körinek képviselőit is? A helyettesítés érdekében.* A földmívelésügyi miniszter az alsóbb pőpósztály egyik jelentékny kereset forrásának, a selyembütelőzetésnek nagyobb elterjedése valamint az ország, különösen pedig a délvideki szederállományának szaporítása czéljából, elrendelte, hogy a kiseresztírdőhatalok szederesemléket a szegzárás helyettesítését felügyelő részre ugyan borszács rendelkezése. A szegzárás helyettesítését felügyelő, mely már eddig is évenként mintegy 1 és fél millió szederesemléket osztott ki, úgy magánosoknak, mint különösen községek részére, — ezental fokozott mértékben, úgy kétszeres mértékben, a pótlásról gondoskodni — s remélhető, hogy ezen intézkedés a helyettesítés fejlődését, valamint elterjedését jelentékenyen fogja előmozdítani.

Szarvasmarhakiállítás és lődjázás. A muraszombati gazdasági fők-egylet a vasnagya megyei gazdasági egyesülettel karöltve folyó éj szeptember hó 12-én *Háztól* szarvasmarhával egybekötött szarvasmarha- és sertés- és baromfiképzelt rendez. Képzeltet és díjat nyernek a pirok-tarha hegyi jellegű fajtához tartozó szarvasmarhák és pedig: tehnek borjuval vagy a nélkül, úszók és bikák. Továbbá tízta vérti sertések és baromfiak vagy sikertel kereszteszek. A képzelti egyformávadékok közül élyen adatik azoknak, a melyek az egyesületül vásárolt bikától származnak. Bármely di azonban csak az esetben fog kiadtni, ha a díjazandó állat tulajdonosa mint tag az egyesület kötelekélbejelen. A kúttözű díjak összege 200 korona. A díjazás odaítélésére hívatott bíráb-üzottság délelőtt 10 órák kezdi meg működését, mely kivanatos, hogy a képzeltet a képzelti szándékozott állatok a díjazás napján legkésőbb e. e. 9 órára a képzelti terére elővezessék. Ugyancsak a muraszombati gazdasági fők-egylet szegz 12-én *Muraszombatan* az állatvásárl-téren lődjázást is rendez. A díjazás a díjazás tekintetel lesznek a nóri telén (muraköz) fajra a díjazásnak részesülhet bármely fajra s bárhonnan származó állat is. A kúttözű díjak összege 230 korona, de ezenkívül még magándíjak is osztanak ki. A díjak odaítélésére hívatott bíráb-üzottság délelőtt 10 órák kezdi meg működését, mely kivanatos, hogy a képzeltet a képzelti állatok a díjazás napján legkésőbb e. e. 9 órára a képzelti terére elővezessék. A magyarországi kertészek országos kongresszusa. A magyarországi kertészek kongresszusa augusztus hó 25-én tartják meg a kiállítás területén levő ünnepélyes eszernakban. A kongresszus megelőzőleg augusztus hó 24-én a kongresszus tagjai

Országos Magyar Kőlesönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körút 8.

Alakult 1894. évben.

Bűk: TELEKI GÁBOR gróf. Atelek: CSÁVOSY BÉLA.

Előzetesítők tagok:

ANDRÁSSY ÖZGA gróf, BUDAYÓVICS SÁNDOR, DESSEWYKY ARISTID, KÖVÉNYI BÉLA, PECHY TIBOR, PUSPÓKI ERZS, BERENK ÖYÜL, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILÁSSY ZOLTÁN, SZÓRNYI SZABÓ, SZÉKELY ISTVÁN gróf, TELEKI SÁNDOR gróf.

Védőbiztosítók: SZÖNYI Zsigmond.

Az Országos Magyar Kőlesönös Biztosító Szövetkezet a gazdálkodás általános elismerése szerint híven megfelel hivatásának; folyton fejleszt a reformokat, melyeket a gazdálkodás évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának, az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán az adókat számítja fel a megfelelő kincstári bírálygal; minden más illeték kizárásával.

A takarmány és termények (szalmás eleség)

biztosítása szintén a legkedvezőbb feltételek mellett eszközölhető. A díjak itt is a lehető legmármérsékeltbebebe.

■ Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% ajándékményben részesülnek. **■**

Kiszagad, ha huszon egyszerre, egy csapásban, de külön-külön ajánlati terményeket biztosít, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapest, (József-körút 8. sz.) és a vidéken létesített ügynöksége.

Szikes talajok javításánál

az általunk nagyobb uradalmakban eszközölt próba-gipszszéssel kitűnő eredmények lettek elérve, melyekről bővebb felvilágosítással szívesen szolgálnak.

Mindenmely más műtrágyát

hamisítatlan jó minőségben az ajánlott beltartalom szavatolása mellett legjuttányosabban szállítunk, ingyenes ismeretű füzeteket (Collumell6666) bérmentve küldünk.

A Sátorigyarak központi irodája:

Budapest, IX., Dandár-utca 25.

Eredeti Ango kosok.

Hampshire-, Oxfordshire-, Shropshire-, South-down, Cotswold és Lincoln kosokat szállít megrendelés, után 14 nap alatt bármely állomásra

PICK OSWALD,

tenyésztő-importhor

Budapest, Külső-Kerepesi-ut 1. szám.

Magyar kir. államasvatakl.
10209/90. A. T. V. sz.

Hirdetmény.

A Magyar kir. államasvatakl igazgatóságától vett értesítés szerint f. évi augusztus hó 1-étől kezdve a Nagy-Szeben-Vizarka és a nagy-szeben-nagy-díszmód vonalon a következő menetrend módosítás fog elhete lépni.

A nyári évad tartama alatt Nagy-Szebenből Vizarka községre jelenleg délután 4 óra 10 perczor induló vegyes-vonat Nagy-Szebenből már délután 3 órakor fog indulni és Vizarka községre délután 3 óra 35 perczor érkezi; a Vizarka községről este 7 órakor Nagy-Szebenbe induló vegyes-vonat Vizarka községről este 7 óra 44 perczor inditattik és Nagy-Szebenbe este 8 óra 18 perczor érkezi.

A csatlakozás fenntartása végett a Nagy-Szebenből Nagy-Díszmódra jelenleg este 7 óra 40 perczor induló vegyes-vonat Nagy-Szebenből este 8 óra 31 perczor indul és Nagy-Díszmódra este 9 óra 8 perczor érkezi.

A Nagy-Díszmódról este 9 óra 30 perczor Nagy-Szebenbe induló vegyes-vonat, Nagy-Díszmódról este 9 óra 40 perczor fog inditattni és Nagy-Szebenbe déjei 10 óra 4 perczor fog érkezi.

A Nagy-Szeben-Vizarka község között jelenleg közlekedő Nagy-Szebenből délután 3 óra 20 perczor induló és oda délután 3 óra 30 perczor visszatérő vegyes-vonatok forgalma megszűnik.

Budapest, 1896. augusztus 3-án.

(Utánnyomás nem díjartak.)

Az igazgatóság.

KÜHNE E. Mosonban

Magyarország legrégibb gazdasági gépgyára
(1856)

ajánlja 40 év óta áltáin elismert és több mint 17,000 példányban elterjedt

SORVETŐGÉPEIT

sík és hegyes talajra.

Egyedül gyártás a szab. Lauck-féle szántóföld és rét boronáléknak (25 féle nagyságban).

Ventek-féle szab. takarmánygőllészítő.

Uj hegyerek. Sack-féle ökök minven nagyságban. 2, 3 és 4 vasu ökök, bármely talajviszonyhoz. Resták, magtárrostó 33 ft.). Konkolyozók, morzsolók, szecskavágók stb.

Uj. Czirkoséplőgép. Uj!

Főraktár: BUDAPEST, Váci-körút 57 a.

Tenyészállat aukezió!

Uradmali intézőségi kerületünkben

Hinterthal-ban, Saalfelden mellett

folyó évi szeptember hó 16-án délelőtt

pinzgau tenyésznájunkból eladásra kerülő

6 tenyészbika, 23 fiatal bika, 36 tehén s 15 hasas szarvasmarha az idei aukezióra hozatnak.

Jegyzéket erről kívánatra alanti ezim, vagy Hinterthal-i bei Saalfelden intézőségünk küld.

A szomszédok kiszagadk kérelme folytán aukezióknak bejezoése után egyes darabok az ő tenyésztésükből is eladásra fognak kerülni. Ezen darabok száma és minőségére vonatkozó adatok egyelőre még hiányoznak.

Kocsikról a Saalfelden-i vasuti állomáshoz reggeli 6 órára, idejében való jelentkezés esetében gondoskodva leend.

A Schmidtman-féle uradmali birtokok igazgatósága Schloss Grubhof bei Lofer (Salzburg). 1892

KÖSZÉNösszes gazdasági, ipari és házi
cziókra

Osztrai gyári, dió-, koczka és darabos,
2^{szor} mosott osztrai Henrikaknai kovácsszén,
porosz szalonszén, coaks, szobafűtésre és épületek
szárítására,

legkötőbb minőségben legjutányosabban lekapható

RADNAY KÁROLY köszön-nagykereskedőnél,
Budapest, Arany János-utca 34. sz.

A cs. és kir. szab. Hitelintézet közzén-osztályának vezérképviselete.

KWIZDA-féle

Korneburgi marha-táppor

több mint 40 év óta a legtöbb istállóban használatban.
Értékességén, rossz emésztésén, valamint tehénknél a
tej javításra a legjobb képesség fokozása czéljából.
Egy dobozzal 700 kgr.,
fél dobozzal 350 kgr. czár.

Valódi csak akkor, ha a fenti védjegyvel van ellátva.
Lehető minden gyógyszerárban és drogeriában.

FŐRAKTÁR:

Kwizda Ferencz János
csász. és kir. osztrák-magyar és román királyi udvari
szállító kerületi gyógyszerárban,
KORNEBURG, Bécs mellett.

Gazdáknak különös figyelmébe!

A behordási és cséplési időnyre adok vízmentes takarópony-
vát köcsönbértre és pedig új jutányos feltételek mellett, hogy a saját
ponyvát megvelede ezután egészen fölösleges. Előjegyzések már most elfogadtnak.
Ugyaníj, egy- és többre használt **gabonás zsákok**, nevéimér, új
és használt ponyvák, fehér, fekete vagy sárga, **csodálatos olcsó áron kap-
hatók.** — **Repeceponyvák** rézgárukkal 3 ft 20 és 4 ft 50 krdt

NAGEL ADOLF-nál

Budapest, Arany János-utca 10. szám

GRAEPEL HUGÓ

szabadalm. löhere-tökaszoló készüléke

minden célszerűleg alkalmazható, 25 százalékkal na-
gyobb munkaképesség, mint bármely más készülék.
Legkötőbb szerkezet legolcsóbb árban
GRAEPEL HUGÓ gépgyárosnál Budapesten,
V., Külső vácz-ut 46. sz.

BABANYAY I.,
turfatermények és szabadalmazott
önműködő turfahintő-closetek,

valamint

árayéskék-berendezési

felszerelési tárgyak vállalata
BUDAPEST,
IX., Csillag-utca 18.

Arjegyzékek
kívánatra
bérmentesen
küldetnek.

SZIVATTYUK minden nemes
házi és nyílvasos
cziókra a mező-
gazdaság, építkezés és iparnál.

Ujdonság! BOWER-BARFF-féle
szabadalmazott inoxydáltási
módszer szerint,

inoxydált szivattyúk
rozsa ellen védve.

W. GARVENS Wien,**MÉRLEGEK,**

legujabb javított rend-
szerű tűzede, százas és
hídmérlegek fából és vas-
ból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mező-
gazdasági és ipari cziókra.
Embermérlegek, mérlegek házi használatra
mérlegek,
Commadit-társaság szivattyú-
és mérleggyártásra.

Schwarzenbergerstrasse 6.
I. Wallfischgasse 14.

BURRELL-féle GOZEKÉK
a legjobb munkaképességűek.

Szabadalmazott Compound gőzgép, legnagyobb színmegtakarítás, függélyes köté-
dob, egyszerű kezelés. Utcal gőzhengerek, utcal lokomotívok.

Egyedüli czáratási hely:

MEISSNER ÉS DIETLEIN
BUDAPEST, KÜLSŐ KERESPEI-UT I.

Magy. kir. államasvutak.

102875/CI.

HIRDETÉNY.

(Rajna-westfália-osztrák-magyar vasuti kötelek).

Folyó évi augusztus hó 15-től való érvénynyel a Majna melletti Frankfurti
kir. vasut igazgatóság Niederdreisbach állomása a rajna-westfália-osztrák-magyar
kötelek 12 f. sz. kivételcs díjazásába (Magyarországba rendelt nyera vas) az alább
csomópont díjtételek fevételcs n. n.

B. táblázat.

Német állomás	Csomópont	
	I.	II.
Niederdreisbach	176	176

Budapest, 1896. augusztus hó 3-án.

A magy. kir. államasvutak igazgatósága a részes vasutak nevében is.
(Utánnyomás nem díjazatik.)

Valódi
Dr. KRÖCZER LÁSZLÓ-féle
szabadalmazott ruggyantó gőzszalagokat Dr. Kröc-
zer László őrüdi személyesen jóványújtott minőség-
ben és nagyságban szállít

SCHMEIDLER I. N.

cs. és kir. ruggyantó és celluloidmétel gyára
BÉCS, 1228

Főüdet: Fióküdet:
VII/2., Stifgasse 19. sz. I. Kör., Graben 10. sz.
Sürgöyözim: **GUMMERSCHMEIDLER.**
Egy kilogramm ára frt 10.40.

MŰTRÁGYÁT

minden minőségben szállít bárhova
1349 versenyköpesen

SCHRAM A.,

kénsav- és műtrágyagyára
Központi iroda: PRÁGA, Heinrichgasse 27.

570-96.

Bérbeadási hirdetemény.

A somlyóvásárhelyi m. kir. közalapít. uradalom tulajdonát képező alanti bértárgyak, az alulírt felügyelőség hivatalos helyiségében

1896. é. szeptember 21-én d. e. 10 órakor

zárt ajánlatu versenytárgyalás útján bérbeadtnak:

1. A karakói 517¹¹⁹/₁₈₀₀ holdas birtok 1897. évi október hó 1-től 12 évre.

2. A karakói vizimalom 14⁴⁰⁰/₁₆₀₀ hold földdel és a külön álló molnár-lakkal, ugyanazon időponttól számított 3, esetleg 6 évre.

3. A menyekői (Bánd község határbeli) 133⁷⁴⁰/₁₂₀₀ holdas birtok ugyanazon időtől számított 6 évre.

4. A menyekői víziúrló és fűrészmalom mintegy 6 hold földdel, ugyanazon időponttól számított 3, esetleg 6 évre.

Mírlől bérleni kívánók azzal értesítettek, hogy magyar nyelven írt, zárt, 50 kros bélyeggel és alant megjelölt bánatpénzzel ellátandó ajánlataikat, — melyek birtokán feljegyzendő, hogy a fenti bértelek melyikére nyújtását be ajánlataikat, a felügyelőségnél az árverés megkezdéséig benyújthatják, mivel későbbben érkező, távirai vagy utóajánlatok figyelembe véletni nem fognak.

Bánatpénzül a karakói földbérlétnél 650 forint, a karakói malomra 70 forint, a menyekői bértelre 140 forint, a menyekői malomra 50 forint otoslatandó az ajánlathoz. Az ajánlatokban a beigérendő évi bér szám és betűvel olvashatóan kiírandó, s kijelendő, hogy ajánlattevő a bérleti feltételeket, melyek a felügyelőségnél az árverésig betekinthetők, — ismeri, s hogy azoknak magát aláveti.

A versenyzők közti szabad választási jog a nagym. m. kir. vallás- és közokt. Ministeriumnak tartatik fenn.

Somlyóvásárhely, 1896. évi augusztus 16.

1507

A gazd. felügyelőség.

92876/C. IV.

M. kir. államvasutak igazgatósága.

Hirdetemény.

(Külön vonat közlekedésre mérsékelt árú menettéri jegyekkel Budapest-Berlinbe, Hamburgba, Drezdába és Lipscebe.)

A magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint folyó évi augusztus hó 14-én 6 órakor este Bécs északnyugati pályaudvarról különvonat fog Berlinbe, Hamburgba, Drezdába és Lipscebe közlekedni.

Ezen külön vonathoz való csatlakozásban a külön vonatot megelőző három napon át és pedig a III. osztályban utazó legkésőbb augusztus 13-án az esti személyvonattal a II. osztály utasok pedig legkésőbb augusztus 14-én a Budapestről 8³⁰ perccor reggel Brückon át és 3 órakor reggel Marcheggén át közlekedő vonat-hoz Budapest keleti és nyugati pályaudvaron, valamint a magy. kir. államvasutak városi irrodájában (Mária Valéria-utczában) 30 peng. érvényes mérsékelt árú menettéri jegyek a következő mérsékelt árnak fognak kúsdani:

Berlinbe II. oszt. 56-90 márká, III. oszt. 32-20 márká	
Hamburgba . . . . . 70-30 . . . . . 46-80	
Drezdába . . . . . 43-60 . . . . . 23-90	
Lipscebe . . . . . 31-50 . . . . . 29-50	

A menettéri jegyek a visszautazásán gyorsonvonatokra is érvényesek a Teschen-Bécsi vonalon azonban csak 4 főt 10 kor ráhittetéssel a II-ik, és 2 főt k. ráhittetéssel a III. kocsiosztályban. — A Budapest-Bécsi vonalon csak a II-od osztály jegyek érvényesek a gyorsonvonatokra.

Budapest, 1896. augusztus hó 12-án.
(Ütányomás nem díjazatik.)

Az igazgatóság.

A vetési időnyer ajánlalom

SACK RUDOLF legújabb rendszere sorbavetőgépei

(IV-ik osztály), melyek úgy vannak szerkesztve, hogy azokkal sikk, vagy domboz talajon *minden magfaját* leteszészerint mennyiségben *tökéletes egyenletesen* lehet elvetni, anélkül, hogy a vetőszekrényt beigazítani, mérni vagy fogatkeréket cserélni kellene.

Sack Rudolf valamennyi sorbavetőgépe föllette könnyen járnak, nagyon alkalmasnak vannak készítve, igen tartósak és kívánata *előgörményítés és kopkhatók*.

Mindenemű *Sack eke, borona, szóróvetőgép és talajmivelési eszköz* dúz választékban van rakítáron *és eredeti minőségben az itt írtakhoz törvényes védjeggyel*

Legújabb árjegyzékem épen most jelent meg és kívánata legzavosabban szolgálok azzal ingyen és bérmentve.

PROPPER SAMU,

Sack Rudolf magyarországi kizárólagos képviselője,
Budapest, V., Főveg-hírt 27. szám.

Printed by the "Közértesítő" and published by the "Közértesítő" in Budapest.

Illustrirtes

Landwirtschaftliches Weltblatt.

Herausgeber Louis und Arthur Seile.

Redaction und Administration:

Wien, II., Praterstrasse 37.

Organ für alle Zweige der Landwirtschaft. Herausgegeben unter Mitwirkung hervorragender Fachkräfte. Reichhaltiger, gediegener, abwechslungsreicher Inhalt. Praktischer Rathgeber für Landwirthe und Oekonomen. Interessanter, belehrendster Theil für den Familienbesitz. Unentbehrlich in wirthschaftlichen und finanziellen Angelegenheiten.

Abonnement ganzjährig fl. 4.—, halbjährig fl. 2.—.

Probenummern gratis und franco.

Erscheinungsort: Wien, Praterstrasse 37.

C. SCHLICKKESEN, BERLIN.
TÉGLA, AGYAGCSŐ, FEDELSERÉP, TÖZEG, HABARCIS, BETON, CHAMOTTE, AGYAGÁRU ÉS ÉRZ. BRIKETT GYÁRTÁSÁHOZ VALÓ GÉPEK.

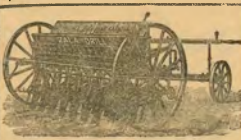
WEISER J. C.

gazdasági gégyára Nagy-Kanizsán.
RAKTÁR ÉS KÉPVISELET:
BUDAPEST,
FEHÉR MIKLÓS CZEDEL, ÜLLŐI-UT 23. SZ.

Ajánlja díjmentő árára: 1148

szabadalm. 9¹ PERFECTA¹⁴ mellis korongos sorvetőgépet.
Sikk és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas legújabb és legjobbnak bizonyult 9¹ ZALA DRILL¹⁴ (szabad. Simplex) sorvetőgépet.

Vetőgépeink a felette előzártsáknak bizonyult szabad. kiváltandó kápuskalykák vannak ellátva. — Felülmutatban egyetemes egyes és kétsorú szekelkötő és az egytetemes ekkázh való sorvetőgépet, valamint összes talajművelő eszközöket, a egyéb gazdasági gépeket.

DE: A gépek bármikor megtekintéstök az ezredes kiállításán (8. csoport gépcsarnok) és helybeli rakítási-helyiségben.

ÁRNYÉKÉRT INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Lapunk kiadóhivatalában, Budapest, Üllői-ut 25. (Köztelek.)

a következő **gazdasági szakmunkák és regények** leszállított áron kaphatók:

mezőgazdaságról
és
mezőrendőrségről
máj 1894. évi XII. törvényről,
a végrehajtására vonatkozó
miniszteri rendelet,
magyarázatokkal el-
látva, egy füzetben.
Ára bérmentes küldéssel 1 frt 10 kr.

Magyar Gazdasági Czimtár

nagy negyzedalak, 36 iv terjedelemben.

Tartalmazza az összes

gazd. egyesületek, gazdakörök, földbírtokosok, uradalmak, hitbizományok, bérlők, gazdatisztek, erdészek

pontos és legmegbízhatóbb czimeit.

Mintán az összes gazdasági egyesületek tagjainak névsora a lakhely és utolsó posta pontos megjelölésével honlapították,

a gazdasági egyesületeknek és kereskedő világnak nagyon ajánlható.

Ára füzve 7 frt, kötve 7 frt 50 kr.

A sertés javítása

és hizlalása

gazdak és hizlalók használatára.

Írta:

K. Ruffy Pál
uradalmi főoszt.

■ Ára portmentesen küldéssel
1 frt 10 kr. ■

mesterséges bokrok
készítésének
forgalomba hozatalának
titkáról szóló

Törvény.

Magyaró jogyzetekkel el-
látta: Dr. Lónyay Ferencz.
Ára **80 kr.**

Igen érdekes regények leszállított áron:

NEM SZABAD SZERETNIE. Írta: Bajpai Lajos. Ára portmentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.

AZ ERDÉSZ UR FIA. Elbeszélés. Írta: Theodor Anstett. Ára portmentesen megküldve 1 frt hely. 40 kr.

BELLA. Írta: Anna Verina Gräfin. Ára portmentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.

MI A SZERELEM? Arab regény. Írta: F. Marius Cowford. Fordította: Fay J. Béla. Ára portmentesen megküldve 1 frt helyett 40 kr.

EGY CSODAEMBER KALANDJAI.

Írta: Conan Doyle, fordította Fay J. Béla. Ára portmentesen megküldve 1 frt helyett 40 kr.

A MALOM TÖRTÉNETE. Írta: Söderström. Ára portmentesen megküldve 1 frt helyett 40 kr.

ANGYAL ÉS ÖRDÖG. Írta: Mathers Holde. Ára portmentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.

BONDA MIKLÓS. Írta: Virág Sándor. Ára portmentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.

A mezőgazdasági és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII-ik törvény alapján összeállított.

Káté közszépi- és hegyőrk

Ára portmentesen küldéssel 30 kr.

Káté az uradalmi csöszök

Ára portmentesen küldéssel 30 kr.

Összeállította: dr. BALKAY BELA. Mindkettő oszton keszbenyvalaku kemény táblára van kötve és 30 oldalas jegyzék-naplóval ellátva.

Bérleti hirdetés.

A magy. kir. közalapítványi uradalom tulajdonát képező s Veszprém megyébe kebelezett Padrag község határában fekvő az ajkai vasuti állomástól mintegy 8 kilométer távolságban lévő

548⁶⁸⁵/₁₂₀₀ hold kiterjedésű földbirtok

a rajta lévő épületekkel együtt, a nagymélt. m. kir. vallás és közoktatási Minisztérium IX-ik ügyosztályában

1896. évi szeptember hó 25-én

tartandó nyilvános zárt ajánlati versenytárgyalás után 1897. évi november hó 1-től 1922. év október hó 31-ig terjedő 25 évre haszonbérbe fog adni.

A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek a Minisztérium segédhivatalainak igazgatóságánál és az alóltit közalapítványi gazd. felügyelőségénél a hivatalos délelőtti órák alatt megtekinthetők.

Somlyóvársárhely, 1896. augusztus hó 16.

A közalapítványi gazd. felügyelőség.

Sorvetőgépek,

melyekről minden tartózkodás nélkül állítható, hogy a **jeleknor legtekélyesebb e szakbeli gépei**, mentve az utóbbi években rendkívül felszaporodott, „új rendszerű” vetőgépek minden hibáitól,

seholy olyan olcsón be nem szereshetők

mint:

Umrath és Társa

mezőgazdasági gépgyárosoknál

Budapesten,

Váci-körut 60-ik sz.

Ugyanott **egyetemes szélékek, többvassú ekék, boronák, hengerek** és az összes talajmívelő eszközök, kipróbált tartós szerkezetben, a legutányosabb áron.

Árjegyzék a gépek
kimértő ismertetés-
vel kívánatra készség-
gel küldetik.

Hirdetés díj 35 máig 30 kr. ...

KISERDETEK.

Csak megvárják a szakiradom ...

Csak oly level-kré valósulunk, melyekkel valóságos szükségemet vagy levelezőlapot küldnek.

Bétföldös állás.

Földművelés herceg Oroszlói Gyulán urán ...

Kaszári állás.

600 frt készpénzből, 10 hektáros ...

Taranyi Uradalom Földművelésügyi igazgatóság.

1000 forint készpénzzel, 10 hektáros ...

Gazdálkodási, 32 éves

20 évig, 125 évnyi gyakorlat ...

Önálló gazdálkodási állás

1895. október 1. debreczeni földművelés ...

Oberschweitzer.

ki egy nagy tejjáruladónak ...

Törleszt. kölcsön

600 holdas birtok, 3 város közepében ...

Szemel süllyes kőbánya

1000 holdas birtok, 3 város közepében ...

Ingatlan-és földjeleg forgalmi üzlet.

600 holdas birtok, 3 város közepében ...

Földművelés iskolát és vándoriskolát

egy gazdálkodási iskolát vezetni ...

Alatoki.

Eladó Gyógyászati Tiborral (Buccaner-Firefly) ...

Tarlóba.

Homokbüköny-Ősz borsó-Biborher-Mustár-Póhánka-Szebehur-Larlórépa-Luczerma

Romadur

600 holdas birtok, 3 város közepében ...

limbngri és groyl

legjobb minőségben kapható a magyar gazdasági ...

Birtok és pénz.

A ki birtokot vagy uradalmat ...

Tarék birtokajánlása

ajánlatom az egy nagy gazdasági ...

Eladó Gyógyászati Tiborral

18 évnyi tapasztalattal rendelkező ...

Fischer J.

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Állás keresők.

Egy tisztességes család ...

Megbízható tapasztalt

gazdálkodási, 32 éves ...

Gyógyászati Tiborral

18 évnyi tapasztalattal rendelkező ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

Magyarországi gazdasági

Magyarországi gazdasági ...

